

9357 DEMAJ, Uranela & VANDENBROUCKE, Mieke.
Pristine Post-war Kosovo landscapes in Pristina:
160199 discrepancies between language policy and urban
reality. *Nationalities Papers*, 44 v (2016)
pp. 804-825. Examination of the relative
predominance and visibility of the capital's most
dominant languages: Albanian, Serbian, and English.
How the multi-ethnic picture of Albania does not
coincide with its monolingual Albanian reality.

21 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

PRISTINE

19 0 AGUSTOS 1992

ŠAMIĆ, J. & POPOVIĆ, A. - 'Azmi Dede de Pristina,
poète du XVIème siècle. *Prilozi za op.*
filol. 28-9 (1978-9) pp.79-102.

21 TEMMUZ 1986

1986 YASINLI ANIPIKTAR
KAN

3 MAYIS 2000

MADDE YAYIMLANDIRTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Prishtine

Doc. Dr. Arzu T. TERZI

KUD 67(496.51)

ZEJE NË QYTETIN E PRISHTINËS*

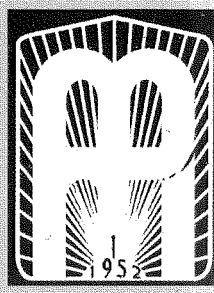
Në konceptin qytetërim jeta e qytetarit ka një hise të rëndësishme. Treguesi më i rëndësishëm i urbanizimit (të bërët qytetar) është të liruarit e individëve nga varshmëria që kanë nga toka, domethënë, pos bujqësisë e bagëtisë, është zgjedhja e zejeve të ndryshme me të cilat do të merren dhe që do t'i mbulojë të gjitha llojet e nevojave të vendit, madje edhe të rrethit në të cilin gjenden. Duke u nisur nga kjo pikë, për këtë punim, nga Ballkani, si model është zgjedhur qyteti i Prishtinës dhe janë analizuar llojet e zejeve që janë ushtruar këtu në mesin e shekullit XIX, si dhe ndarja e tyre. Burimi i shfrytëzuar për këtë temë është Defteri i të ardhurave (Temettuat Defteri) i Prishtinës, që gjendet në Arkivin Osman të Kryeministrisë.¹ Në këtë defter prej 245 faqesh, i cili përmbledh rezultatet e regjistrimit të pronave e të tokave, që është bërë në qytetin e Prishtinës më 1844, gjenden regjistra origjinalë ku ka shumë të dhëna të rëndësishme: emrat e kryefamiljarëve të shtëpive myslimane e jomyslimane që jetojnë në qytet, zejet, fitimet, pronat e paluajtshme të tyre e deri tek tatimet që paguanin.

Prishtina në periudhën që kemi analizuar, është qendër kaza e sanxhakut të Prishtinës, që i përkiste vilajetit të Shkupit. Si rezultat i rregullimit të ri me organizimin osman të administrimit në provinca pas Tanzimatit, në këtë qytet vendoset kajmekami, i ngarkuar me detyrë të administratorit të sanxhakut.

Kur të analizohet struktura demografike e Prishtinës, shihet se në qytet kishte 779 shtëpi myslimane, që banonin në 12 mëhallë. Emrat

* Kumtesë e lexuar në Simpoziumin e Dytë Ndërkombëtar: "Qytetërimi Islam në Ballkan" mbajtur në Tiranë prej 4-7 dhjetor 2003.

¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Maliye Nezareti Temettuat Defterleri, nr. 15465.

ALAUDDIN

*Medreseja
e Mesme
Prishtinë*

*Middle
Medressah
Prishtina*

*Medrese
Liseokulu
Prishtine*

المدرسة
الثانوية
برشتينا

(نک: بند ۲۰).

نقره و روی وجود دارد که از دیرباز از این معادن بهره‌برداری می‌شود (بریتانیکا؛ ملکم، ۲۰).

پیشینه تاریخی: دیرینگی این شهر به سده ۲م باز می‌گردد. تراژان، امپراتور روم (حک ۹۸-۱۱۷م) شهر رومی اولپینا را در ۱۲ کیلومتری جنوب شرقی پریشتینای کنونی بنیان نهاد. این شهر در زمان ایلیریان اولپینا اسپلندسیما نامیده می‌شد. در سده ۶م ژوستینین، امپراتور بیزانس آن را گسترش داد که ژوستینانا سکوندا خوانده می‌شد. بقایای این شهر رومی امروزه در جنوب شرقی پریشتینا پابرجاست. پس از تخریب اولپینا در سده‌های اولیه قرون وسطی توسط اسلاوها و بلغارها، پریشتینا در نزدیکی آن ساخته شد («پریشتینا»؛ EI²).

در سده ۷ق/۱۳م درگیریهایی میان صربها و بیزانسیها بر سر تصرف این شهر روی داد که منجر به چیرگی صربها بر این شهر شد (جودا، 21). میلوتین (۱۲۸۲-۱۳۲۱م) پادشاه صربها پس از استیلا بر این شهر، پریشتینا را به‌عنوان پایتخت پادشاهی صربها برگزید و در روزگار جانشینان میلوتین بر اهمیت این شهر افزوده گردید. با توسعه و رونق پریشتینا در سده ۱۴م در زمان فرمانروایی استفان دوشان و جانشین وی، لازار، این شهر در معرض تهدید عثمانیها قرار گرفت و بدین سبب پایتخت پادشاهی صربستان از پریشتینا به بلگراد منتقل گشت. اما با این حال پریشتینا به‌عنوان مقر و مرکز برانکوویچ^۵ (۱۳۹۸م) باقی ماند و به هنگام جنگ اول کوزوو در شعبان ۷۹۱/اوت ۱۳۸۹ و وک برانکوویچ حاکم پریشتینا بود (گیبزن، 144-142؛ «پریشتینا»؛ «دائرة المعارف...»^۶، 120/XXVII؛ اوزون چارشیلی، 260/1؛ EI²).

در جنگ کوزوو که در نزدیکی پریشتینا روی داد، نیروهای صرب از عثمانیها شکست خوردند و برانکوویچ با پرداخت خراج، تابعیت حکومت عثمانی را پذیرفت و بر منصب خود باقی ماند (اوزون چارشیلی، 260، 254-253/1؛ جودا، 38). ایلدرم یازید در ۱۴۱۲م برادر زن خود موسی چلبی را به‌عنوان نماینده دولت عثمانی در پریشتینا تعیین کرد («دائرة المعارف...» همانجا).

با اضمحلال پادشاهی صربها در ۸۴۳ق/۱۴۳۹م، عثمانیها عیسی بیگ اسکویایی را به حکومت پریشتینا گماشتند. با چیرگی کامل عثمانیان بر این شهر و ساخت و سازهای تازه توسط آنان، پریشتینا چهره شهری عثمانی به خود گرفت. کار ساخت نخستین مسجد شهر که در ۸۳۰ق/۱۴۲۷م در دوره حکومت مراد دوم (۸۲۴-۸۵۵ق/۱۴۲۱-۱۴۵۱م) آغاز شده بود، در دوره حکومت محمد فاتح (۸۵۵-۸۸۶ق/۱۴۵۱-۱۴۸۱م) به پایان رسید. همچنین محمد فاتح مسجد دیگری به نام خود در آنجا ساخت و مسجد دیگری نیز توسط خاندان یاشار پاشا در پریشتینا احداث شد. در دوره حکومت عثمانیان، این شهر، در نتیجه تجمع بازرگانان راگوسا (بندر دوبرونیک امروزی) در آن، مرکزیت اقتصادی خود را حفظ کرد و به سرعت به صورت یک مرکز بازرگانی

اشعار پریشان بیانگر آشنایی عمیق او با مبانی عرفانی و مفاهیم فلسفی و کلامی است و کاربرد اصطلاحاتی چون حدوث و قدم، قدم زمانی و قدم ذاتی، قوس صعود و قوس نزول، احاطه و محاط و... و نیز پرداختن به مباحثی چون ذات و صفات خداوند، وجوب و امکان و... در اشعار او نشان از دانش او در این زمینه‌ها دارد. همچنین کاربرد گسترده و مکرر آیات قرآنی، امثال و حکم عربی و فارسی، کلمات قصار پیشوایان دین و احادیث متعدد، از یک سو معرف احاطه او به زبان عربی و از سوی دیگر بیانگر شناخت عمیق او از این منابع است. به علاوه، اشارات او به منطق الطیر عطار و مثنوی مولوی، و نیز سرودن قطعه‌ای بر سیاق «ساقی نامه» موجود در دیوان حافظ، حکایت از آشنایی و انس او با این کتابها دارد (نک: بند ۳، که در پایان آن به داستان سیمرخ اشاره دارد، نیز بندهای ۱۴، ۱۹، ۲۱، برای ساقی نامه، نک: بخش دوم، ص ۹-۱۰).

ملایریشان ظاهراً با تصوف رایج در زمان خود پیوند چندانی نداشته، و در برخی اشعار خود صوفیه را به باد نقد گرفته است (نک: بند ۲۴). از این رو، برخلاف نظر پاره‌ای محققان که وی را «از صوفیه معروف کرد» دانسته‌اند (بهار، ۲۷۸/۲)، نمی‌توان او را صوفی به معنای معمول آن به‌شمار آورد. پریشان در واقع عارفی شیعی و شاعری دانشمند بوده است که ارزش اشعار او، به‌رغم حضور گسترده دیوانش در میان مردم لرستان و کردستان، به سبب کمتر شناخته بودن زبان آن، به شایستگی شناخته نشده است.

مآخذ: بهار، محدثی، «قسمتی از یادداشت‌های مسافرت من به شوروی»، بهار و ادب فارسی، به کوشش محمد گلین، تهران، ۱۳۵۵ش؛ پریشان لر، ابوالقاسم، دیوان، به کوشش اسفندیار غضنفری امرایی، خرم‌آباد، ۱۳۶۱ش؛ حیدری زیاجویی، فتحعلی، مقدمه بر دیوان ملایریشان کرد، کرمانشاه، ۱۳۳۵ش؛ روح‌بخشان، عبدالمحمد، «ملایریشان کرد»، لرستان پژوهی، خرم‌آباد، ۱۳۷۷ش، ص ۱، ش ۲؛ سلطانی، محمدعلی، حدیقه سلطانی، تهران، ۱۳۴۲ش؛ شاکری، باقر، تذکره مختصر شعری کرمانشاه، کرمانشاه، ۱۳۳۷ش؛ غضنفری امرایی، اسفندیار، مقدمه بر دیوان پریشان لر (هد)، کاظمی، ایرج، مشاهیر لر، خرم‌آباد، ۱۳۷۶ش؛ مردوخ روحانی، بابا، تاریخ مشاهیر کرد، تهران، ۱۳۶۴ش.

پریشتینا، مرکز ایالت خودمختار کوزوو (نام رسمی کوزوو متوہیای) واقع در جنوب جمهوری صربستان و مونتنگرو. این شهر در ۴۲° و ۳۹° عرض شمالی و ۲۱° و ۱۰° طول شرقی («اطلس...»، 140، فهرست)، در دشت کوزوو واقع است. پریشتینا با ۲۵۴٬۰۲۳ تن (۱۳۸۳ش/۲۰۰۵م) جمعیت بزرگ‌ترین شهر استان کوزوو است. بیشتر ساکنان این شهر را مسلمانان آلبانیایی تبار تشکیل می‌دهند (انکار تا^۲؛ «فرهنگ...»). این شهر مرکز بازرگانی، صنعتی و فرهنگی کوزوو به‌شمار می‌رود و دارای صنایع غذایی، نساجی، دارویی، فلزی و چوبی است. در کوه‌های کپائونیک در نزدیکی پریشتینا معادن سرب،

1. Britannica...

2. Encarta...

3. The World...

4. «Prishtina»

5. Vuk Brankovich

6. Türk...

PIRİŞTİNE VE YAKOVA'DAKİ DİN GÖREVLİLERİNİN SOSYAL VE EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

Arzu Terzi*

Özet

Bu yazıda günümüzde Kosova'nın önemli şehirlerinden olan Piriştine ve Yakova (Cakova)'nın Temettuat defterlerine dayanılarak, XIX. yüzyıl ortalarında bu iki şehirdeki din görevlilerinin sosyo-ekonomik durumları incelenmiştir. Öncelikle her iki şehirde bulunan müslim ve gayr-ı müslim dinî görevlilerin mahallere göre dağılımları yapılmış ve müslüman görevlilerin vazife yaptıkları camiler ve bu vazifelerinin dışında başka bir meslekle uğraşıp, uğraşmadıkları konusunda bir araştırmaya gidilmiştir. Bir kısmının eğitim alanında görev alırken, az da olsa bir kısmının esnaf ve sanatkârlıkla uğraşması, dini görevlerini asıl mesleklerine ek olarak üstlendiklerini düşündürmüştür. Çalışmada din görevlilerinin aldıkları maaşlar ve diğer gelir kaynakları da tespit edilmiştir. Bu sayede aldıkları maaşların geçimleri için yeterli olmadığı ve hemen hemen hepsinin dinî görevlerini yerine getirdikten sonra, geçimlerini sağlamak için başka kazançlara yöneldikleri tespitine ulaşılmıştır. Bu bağlamda tarımın hayatlarında oynadığı rol önemlidir. Hane reisi din görevlilerinin önceki dönemlerde olduğu gibi raiyyet rüsûmu ve olağanüstü vergilerden muaf tutuldukları, bununla birlikte şer'î vergileri ödemekle yükümlü oldukları çalışmada ulaşılan sonuçlardan bir tanesidir. Neticede Piriştine ve Yakova'daki din görevlilerinin incelenen dönemdeki hayat standartlarının tespitine yönelik bir çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Din görevlileri, gelir dağılımı, maaş, ticaret, esnaf ve sanatkârlık, tarım, vergi.

* Doç.Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi Anabilim Dalı öğretim üyesi.

Albanian *prevëza* or *prevëzë* (= "transportation") (cf. Phourikes, *Zur Etymologie von Prevesa*, in *Philolog. Wochenschr.*, xvii [1927], 509; idem, in *EEBS*, i, 283-93, and in *Epeir. Chr.*, iv, 265-6; Soustal-Koder, 242). The old mediaeval settlement's foundation (Palaeoprevesa) is associated with the destruction of the nearby Nicopolis, 6 km/4 miles north of modern Prevesa, by the invasion of the Turcophone Uzès (Ouzoi) in central and southwestern Hellas (1064-5) (*Chronicle of Galaxéidi*, ed. E. Anagnostakes, Athens 1985, 20-2, 78; cf. A. Savvides, art. *Turks* [in Greek], in *World History*, ii, Athens 1990, 360 D). In the scantily documented mediaeval period, the first definitive reference appears in the Greek version of the *Chronicle of the Morea* (ed. P. Kalonaros, Athens repr. 1989, vv. 9108, 9119; see also Italian version, ed. K. Hopf, *Chroniques gréco-romanes*, Athens repr. 1961, 468 and French versions, ed. J. Longnon, Paris 1911, §§ 636, 649, with references to the *vieille cité de la Prevasse* and to the latter's harbour as *port de Saint Nicolas de Tort*), which is, however, connected with the new mediaeval Prevesa and its despoliation in 1292 by the Genoese allies of the Byzantine emperor Andronicus II Palaeologus, during the latter's operations against the Epeiriot despot Nicephorus I (cf. Phourikes, in *EEBS*, i, 281 ff. and in *Epeir. Chr.*, iv, 266 ff.; Schreiner, *Kleinchroniken*, ii, 528; Soustal-Koder, 242; D. Nicol, *The Despotate of Epiros 1267-1479*, Cambridge 1984, 38 ff., 229 f.). The only direct reference between 1292 and the Ottoman conquest of the 15th century, associates new mediaeval Prevesa with *Nicopolim vetustissimam civitatem*, according to the antiquarian humanist Cyriacus Anconensis, who visited the Ambracian area in 1436-7 (cf. E. Ziebarth, *Cyriacus of Ancona in Epeiros* [in Greek], in *Epeir. Chr.*, i [1925], 111, 114; Phourikes, in *Epeir. Chr.*, iii [1928], 141 and iv, 271-2; Soustal-Koder, 214).

The gradual Ottoman annexation was recorded by four Byzantine anonymous short chronicles (cf. Schreiner, i, 422, 548, 552, and ii, 528; Soustal-Koder, 242): no. 71/7 dates the conquest to A.M. 6986 (= A.D. 1477-8), i.e. to Mehmed II's reign, while nos. 58/23a and 70/39 date the first Ottoman "foundation" (Greek *ktisis*, here signifying "fortification") to A.M. 6995 (= A.D. 1486-7), i.e. to Bayezid II's reign. Finally, no. 58/23b dates the second Ottoman fortification to A.D. 1495. In the course of the 1499-1502 Turkish-Venetian war, a Venetian attack on the town's Ottoman garrison, recorded by Sa'd al-Din (*Tac-üt-tevarih*, ii, 97) and short chronicle no. 36/30 (Schreiner, i, 295, dating it to A.M. 7008 = A.D. 1500), failed despite extensive damages and, therefore, a supposed Venetian occupation of the town from 1499-1500 to 1529-30 is to be discarded (cf. Phourikes, in *Epeir. Chr.*, iv, 274-6; Hammer-Purgstall, *GOR*, ii, 325 ff.; İ.H. Uzunçarşılı, *Osmanlı tarihi*, ii, Ankara 1988⁵, 217 f., 222). The first Ottoman occupation (1477-8 to 1684) witnessed the most important events in the area's history, i.e. the victory of Khayr al-Din Pasha [q.v.] over an allied western fleet under Andrea Doria in September 1538 (cf. Phourikes, *op. cit.*, 276-8; Uzunçarşılı, *op. cit.*, 375 ff.; D.E. Pitcher, *An historical geography of the Ottoman Empire*, Leiden 1972, 115, 117 and map XIII-A2; K. Setton, *The Papacy and the Levant 1204-1571*, iii, Philadelphia 1984, 445 ff.). Following a brief western recapture of the town (1605), the Venetians under Francesco Morosini succeeded in capturing Prevesa (1684) during the 1684-1718 Turkish-Venetian War (*Short Chronicle*, no. 58/23, in Schreiner, i, 422; cf. Phourikes, *op. cit.*, 279-83). The first Venetian rule (1684-1701) was followed by the second Turkish rule

(1699 and 1701 to 1717-18), while the ensuing second Venetian rule (1717-18 to 1797) was terminated by a brief French rule (1797-8), which ended abruptly by the decimation of the French guard and the destruction of the town by 'Ali Pasha Tepedelenli [q.v.] in October 1798 (Phourikes, *op. cit.*, 280-9). The first 'Ali Pasha period (1798-9) was followed by the third Turkish rule (1800-7), following the Turkish-Russian treaty of 1800, and the second 'Ali Pasha rule (1807-20), connected with widespread property confiscations and terrorist involvements of Bekir's Albanian guard, but also with an extensive plan of fortifications and building constructions, was eventually followed by the fourth and final Turkish rule (1820-1912) (Phourikes, *op. cit.*, 289-94). The Ottoman period in Prevesa ended during the First Balkan War with the entry of a revolutionary corps of Prevesians in the town on 21 October 1912, following the defeat of the Turkish forces near ancient Nicopolis.

Bibliography: For older references, see P. Phourikes, *Prevesa. Location-foundation-name* [in Greek], in *Epeteris Etaireias Byzantinon Spoudon* (= *EEBS*), i (1924), 274-94; idem, *A small contribution to Epeiriot history*, pt. II: *Prevesa* [in Greek], in *Epeiriotika Chronika* (= *Epeir. Chr.*), iv (1929), 263-94. See also P. Schreiner, *Die byzantinischen Kleinchroniken*, i-ii, Vienna 1975-7; P. Soustal-J. Koder, *Nikopolis und Kephallenia*, Tabula Imperii Byzantini, no. 3, Vienna 1981, 93 ff., 213-14, 242. Full references in A. Savvides, *The Turkish capture of Prevesa according to the Short Chronicles* [in Greek], in *Tetramena*, fasc. xlvi-xlvii, 1991, 3053-68; idem, *On the problems concerning the foundation of medieval Prevesa* [in Greek], in *Acts XIIth Panhellenic Hist. Congr.*, Thessaloniki 1992, 73-85; M. Delibaşi, *History of Preveze in the 16th century according to the Ottoman taxation registers*, in *Osmanlı Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, ii (Ankara 1991), 53-62. (A. SAVVIDES)

PRISHTINA (Serbo-Croat, Priština), a town in Serbia, the administrative centre of the region of Kosovo. It is situated in the valley of a small river called the Prištevka (a western affluent of the Sitnica) and on the eastern fringe of the Kosovo Plain (Kosovo Polje), at the foot of the western part of the Butovac mountain, at an altitude varying (according to the different quarters of the town) between 585 m/1,918 ft. and 670 m/2,197 ft. The origin of its name is unknown.

Archaeological investigations have shown that the district of the town has been inhabited since the Neolithic period (300-2500 B.C.) and then in the Bronze and Iron Ages. The first Illyrian colonies come from the 4th century B.C. In Roman times, the place was known as an important crossroads, notably between the towns of Naissus (Niš [see NISH]), Lissum (Lješ) and Skupi (Skoplje), but also as a centre for roads leading towards Bosnia and Dalmatia. In the 2nd century A.D., at about 12 km/8 miles from the modern Prishtina, the Roman town called Ulpiana (Lipljan) grew up, the centre of the province of Dardania. It was rebuilt in the 6th century by Justinian I, and the town became "Justiniana Secunda", but then disappeared completely after the Slavic invasions and the Slav peoples' installation in these districts.

In the mediaeval Serbian state, Prishtina was early known as the main town of the Kosovo region. Its rise was linked with mineral exploitation in the nearby region of Novo Brdo and Kopaonik; with the fertility of the Kosovo plain, which was always a real agricultural granary; and with its position, moreover, as the crossroads of the main communication routes in the Balkans. Soon afterwards, at the time of the first

160199
PRISTINE

Deği / Kütüphane

20 OCAK 1994

Değerlendirenler:

1. Prof. Dr. **Nimetullah HAFIZ**

Priştine Filoloji Fakültesi-Türkoloji Bölümü öğretim üyesi,

2. Mr. **Tacida HAFIZ**

Priştine Filoloji Fakültesi-Türkoloji Bölümü öğretim üyesi

3. **Mehmet BÜTÜÇ**

Yazar, şair, tiyatrocu

Sorumlu Yazar:

Cemali K. TUNALIGİL

Yazı Kurulu:

Cemali K. Tunaligil, Başkan

Fevzi Karamuço

Cafer Morina

Celal Mustafa

Osman Baymak

Teknik Sorumlusu ve Kapak Düzeni:

Tahir HOCA

Lektör:

Şerafettin ÖMER

Korektör:

Mehmet BÜTÜÇ

Bilgisayar dizgi:

"ORBİTA Computers" Prizren

Baskı: GME - Prishtinë

Tirajı: **500**

PRİZREN / 1997

ISBN / 86-82749-02-5

28 NİSAN 1998

RAİF VİRMİÇA

PRİŞTİNE CAMİLERİ

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	52571
Tas. No:	726.2.94973 VIR.P

TÜRK DEMOKRATİK BİRLİĞİ
Kitap Yayınları 2

PRİZREN, 1997

DN: 163460

07 AĞU 2007

MARKE KUTUPHANESİ
SÖZLEŞME KİTAPHANESİ

PIRİŞTİNA ŞEHİRİNDE MESLEKLER

Arzu T. TERZİ*

Medeniyet kavramı içinde şehir hayatının önemli bir payı vardır. Şehirleşmenin en önemli göstergesi ise, bireylerin toprağa olan bağımlılıklarından kurtulmaları, yani tarım ve hayvancılığın dışında, buldukları yer ve hatta bölgenin her türlü ihtiyacını karşılayabilecek farklı meslekleri uğraş olarak seçmeleridir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada Balkanlar'dan Piriştina şehri model olarak seçilmiş ve XIX. yüzyıl ortalarında burada icra edilen mesleklerin çeşitleri ve dağılımları incelenmiştir. Bu konuda istifade edilen kaynak, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan Piriştina şehrine ait Temettuat Defteri'dir.¹ Piriştina şehrinde 1844 yılında yapılmış olan emlak ve arazi sayım sonuçlarını ihtiva eden 245 sayfalık bu defterde, şehirde yaşayan Müslim ve gayri-Müslim hane reislerinin adları, meslekleri, kazançları, sahip oldukları gayrimenkulleri ve ödedikleri vergilere kadar pek çok önemli bilginin yer aldığı orijinal kayıtlar mevcuttur.

Piriştina, incelediğimiz dönemde Üsküp vilayetine bağlı Piriştina sancağının merkez kazasıdır. Tanzimat sonrası Osmanlı taşra idarî teşkilatında yapılan yeni düzenlemeyle sancağın idarecisi görevini üstlenen kaymakam da dolayısıyla bu şehirde ikamet etmektedir.

Piriştina'nın demografik yapısı incelendiğinde, şehirde 779 hane Müslüman'ın oturduğu toplam 12 mahallenin bulunduğu görülür. Mahallelerin adları ve hane sayılarına göre dağılımı Tablo I'de görülmektedir. Buna göre en kalaba-

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Maliye Nezâreti Temettuat Defterleri*, nr. 15465.